

Δυο θρυλικές αγωνιστικές μορφές του Γένους Παλαιών Πατρών Γερμανός και Γρηγόριος Παπαφλέσσας ο Δικαίος

- **Ο βίος και η εθναρχική δράση τους κατά τον επαναστατικό αγώνα της εθνικής παλιγγενεσίας**

Ο Μητροπολίτης Παλαιών Πατρών Γερμανός έσπειρε και αυτός μεταξύ άλλων στις καρδιές των υπόδουλων Ρωμηών την Μεγάλη Επανάσταση του Γένους. Με την οξύτητα του πνεύματός του ως ακατάβλητος ιεράρχης επολέμησε αρχικώς κρυφά τον Τούρκο δυνάστη. Όταν όμως ήλθε η ώρα τον επολέμησε και φανερά. Το αρχιερατικό του χέρι που μέχρι τότε ευλογούσε, με την επανάσταση έδειξε και την φοβερή πατριωτική του πυγμή.

Ο Γερμανός αγωνίσθηκε υπέροχα και με ενθουσιασμό για την επανάσταση του Γένους μας. Ανυψώθη κάποια στιγμή υπεράνω των υπολοίπων αγωνιστών διότι ως Ιεράρχης καθαγίασε την επανάσταση. Άλλοι την εγέννησαν, την ανέθρεψαν, αυτός όμως έδωσε σ' αυτήν το βάπτισμα, το χρίσμα και την ευλογία. Γι' αυτό ο Γερμανός έγινε όχι μόνο ιστορία, αλλά και θρύλος. Ανήκει μεν στην ιστορία μας, αλλά πολύ περισσότερο ανήκει στην εθνική συλλογική μνήμη και στην παράδοση των αγωνιστών ηρώων Ιεραρχών του Γένους.

Οι ιστορικοί βιογράφοι του Γερμανού, αν και δεν το γράφουν ρητώς και σαφώς, μας κάνουν να τον σεβασθούμε και να υποκλιθούμε ενώπιον της αγέρωχης μορφής του. Και τούτο συντελείται διότι όντως ο Γερμανός υπήρξε ένας εκ των εκλεκτών της μυστηριώδους θείας πρόνοιας.

Ευθύς εξ' αρχής πληροφορούμεθα εκ των βιογράφων του ότι ο Γερμανός εγεννήθη το έτος 1771 στην ιστορική Δημητσάνα κατά την ημέρα του Ευαγγελισμού. Ενώ ήταν ακόμη παιδί και εκοιμάτο κάτω από ένα δένδρο, περιετυλίχθη ένα φίδι στον βραχίονά του. Τότε το παιδί ξύπνησε και αντί να φοβηθεί, έσφιξε με τα χέρια του την κεφαλή του φιδιού και το έπνιξε.

Είναι τούτο γεγονός; Είναι σύμβολο; Είναι θαύμα; Είναι θέμα για μελέτη των σοφών της συγκριτικής μυθολογίας; Ό,τι κι αν είναι, η αφήγηση αυτή του βιογράφου δεικνύει την φύση του βιογραφουμένου.

Ο Γερμανός σε νεαρά ηλικία περιεβλήθη το ράσο και έφυγε σε κάποιο μοναστήρι του Άργους. Από εκεί μεταβαίνει στους Μύλους της Αργολίδος, έπειτα στην Ύδρα, στην Σμύρνη και στο τέλος στην Κωνσταντινούπολη. Εκεί το γεγονός που εσφράγισε τον νεαρό Γερμανό ήταν η συνάντησή του με τον μετέπειτα μεγαλομάρτυ-

ρα Οικουμενικό Πατριάρχη Άγιο Γρηγόριο τον Ε΄ (+1821), προς τον οποίο αφοσιώθηκε ολοκληρωτικά και τον υπηρέτησε με αυταπάρνηση και ζήλο.

Σε αναγνώριση του ήθους, της εργατικότητας και της αφοσίωσης του Γερμανού, ο Πατριάρχης Γρηγόριος χειροτόνησε αυτόν εις Επίσκοπον και τον κατέστησε Μητροπολίτη Παλαιών Πατρών. Το δε αξιοθαύμαστο είναι ότι η ημέρα της χειροτονίας του ήταν η 25η Μαρτίου. Ήταν άραγε κάποια τυχαία σύμπτωση;

Ο Μητροπολίτης Γερμανός, άνθρωπος συνέσεως και σοβαρότητας, ενέπνεε σεβασμό προς τους Οθωμανούς και ηργάζετο προς θεμελίωση ειλικρινών και αδελφικών σχέσεων μεταξύ των Χριστιανών, στους οποίους εκήρυττε την ομόνοια και την ενότητα, ενώ απεστρέφετο μετά βδελυγμίας την διχόνοια. Όταν ήλθε το πλήρωμα του χρόνου, ο φιλικός Πελοπίδας εμπήσε τον Γερμανό προκειμένου να γίνει μέλος της Φιλικής Εταιρείας. Έκτοτε ο Ιεράρχης αγωνίσθηκε με κάθε τρόπο και αφιέρωση την ζωή του στην εξυπηρέτηση των υψηλών στόχων της Φιλικής Εταιρείας. Εφώτιζε τους Έλληνες και με πολλούς τρόπους έβλαπτε τους Οθωμανούς. Όπως αναφέρουν οι βιογράφοι, ο Γερμανός ενέπαιξε ακόμη και τον φοβερό Αλή Πασά. Ο Γερμανός διέταξε τον Παπαρρηγόπουλο, ο οποίος συνεκάλεσε στη Βοστίτσα, κατά τον Φεβρουάριο του 1821, μυστική σύνοδο προκρίτων, καπεταναίων, αρχιερέων, εμπόρων και άλλων, οι οποίοι προέρχονταν από διάφορα μέρη και εκτός της Πελοποννήσου. Και ενώ ο Αλή Πασάς, ο οποίος είχε πληροφορηθεί τα γεγονότα, ετοίμαζε πέλεκεις και αγχόνες για τους παράτολμους Ραγιάδες, ο Παλαιών Πατρών αντέταξε κατά της οργής του Τυράννου τον πολυμήχανο νου του.

Αντί να μεταβεί στην Τρίπολη, όπου τον είχε προσκαλέσει η Κεντρική Διοίκηση, και προκειμένου να παραπλανήσει τον εχθρό, έφυγε στην Αγία Λαύρα μαζί με την συνοδεία του.

Όταν λοιπόν έφθασε η ημέρα του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, ο Δεσπότης Γερμανός, αφού ελειτούργησε, ανέπεμψε ευχή προς ευόδωση του ιερού αγώνος, εκοινώνησε τους αγωνιστές και όπως αναφέρει ο βιογράφος του, κατέλυσε την τήρηση των νηστειών. Έτσι πέρασε στην ένδοξη ιστορία του Γένους μας και το όνομά του έγινε θρύλος.

Ο άλλος μεγάλος κληρικός της Εκκλησίας μας, ο οποίος αναδείχθηκε σε υπέρμαχο αγωνιστή του 1821, είναι ο Γρηγόριος Δικαίος ή Παπαφλέσσας. Αυτός εγεννήθη το 1778 στην Καλαμάτα και κατήγετο από αρχαία και αρχοντική οικογένεια. Εξέμαθε τα πρώτα του γράμματα στο ονομαστό τότε σχολείο της Δημητσάνης.

Ύστερα από την αποφοίτησή του, με την προτροπή και των γονέων του, ο νεαρός Δικαίος Φλέσσας χειροτονήθη ιερεύς. Καίτοι ο Παπαφλέσσας ήταν ιερεύς, ωστόσο κάτω από το ράσο του είχε πάντα τα όπλα της ελευθερίας και του αγώνος. Ήταν δε τόσο παράτολμος, γενναίος και ακράτητος εναντίον των Οθωμανών, ώστε όποτε οι τύραννοι άκουγαν το όνομα Παπαφλέσσας, ξεφώνιζαν έντρομοι τη φράση «Σειϊτάν Παπάς».

Ο Παπαφλέσσας όντας διάκονος, ήλθε σε σύγκρουση με κάποιο Οθωμανό Αγά και αναγκάστηκε να εκπατρισθεί στη Ζάκυνθο. Από εκεί εμφανίζεται στην Κωνσταντινούπολη και εγκαθίσταται στο Οικουμενικό Πατριαρχείο. Ο Πατριάρχης αμέσως αντελήφθη τα προσόντα και την ευφυΐα του και τον προχείρισε σε Αρχιμανδρίτη.

Επειδή όμως ο Παπαφλέσσας έτρεφε μόνο ένα όνειρο, που δεν ήταν άλλο από την απελευθέρωση του Γένους, εύρε την ευκαιρία να πλησιάσει τα μέλη της Φιλικής Εταιρείας, όπου εμυήθηκε και μετονομάστηκε, κατά τα ειθισμένα, λαβών το συνηματικό όνομα «Αρμόδιος».

Έκτοτε άρχισε να περιφέρεται από τόπο σε τόπο, Απόστολος της ιδέας για την ελευθερία του Γένους και μυστικός κατηχητής της επανάστασεως, έχοντας πάντοτε υπό το ράσο του το ξίφος και το τουφέκι.

Στην Βλαχία, όπου κατηχούσε νέα μέλη της Φιλικής Εταιρείας, συνεδέθη και συνηργάσθη στενά με τον Ολύμπιο και τον Λεβέντη. Έπειτα κατέρχεται στην Πελοπόννησο όπου σπείρει τον λόγο της ελευθερίας και της επανάστασεως κατά των βαρβάρων Οθωμανών. Από την Σμύρνη, όπου διαμένει για μικρό χρονικό διάστημα, εργάζεται πυρετωδώς για τον εξοπλισμό της Μάνης.

Στο Αίγιο ενώπιον των προκρίτων της Πελοποννήσου εκήρυξε την επανάσταση και ανέπτυξε τα επαναστατικά σχέδια της Φιλικής Εταιρείας. Τα σχέδια του Παπαφλέσσα εθεωρήθηκαν τότε απίθανα και τελείως ουτοπικά. Οι δε εχθροί του τον απεκάλεσαν αγύρτη και ο Παλαιός Πατρών Γερμανός τον επιτίμησε και διέταξε την φυλάκισή του. Εκείνος αν και φυλακισμένος στο Μέγα Σπήλαιο, κατηχούσε τους καλογέρους, όπως παλαιότερα οι Άγιοι Απόστολοι τους φύλακές τους, και οργάνωσε ένοπλα στρατιωτικά σώματα.

Στη συνέχεια ο Παπαφλέσσας εδραπέτευσε και μεταμφιεσμένος συναντήθηκε με τον Πετρόμπεη στα πεδία των μαχών. Ο Πετρόμπεης, ο Κολοκοτρώνης, ο Νικηταράς και ο Ανδρούτσος τον ασπάζονται ως συμπολεμιστή τους, αναγνωρίζοντας ότι στις μάχες ο γενναίος αρχιμανδρίτης ήταν κάτι το φοβερό και αξιοθαύμαστο. Όντως ο φόβος και ο τρόμος των Οθωμανών.

Η πρώτη εθνική συνέλευση στο Άστρος κατέστησε τον τότε Αρχιμανδρίτη Γρηγόριο Δικαίο Υπουργό των Εσωτερικών, αλλά εκείνος επιθυμούσε ένα υψηλότερο υπουργήμα, που ήταν μόνο η υπέρ της ελευθερίας της Πατρίδος θυσία του.

Όταν λοιπόν ο Ιμπραήμ Πασάς απεβιβάσθη τον Φεβρουάριο του 1825 στην Μεθώνη, άρχισε να προελαύνει στο Κρομμύδι, στην Πύλο και γενικότερα προς τα εσώτερα όλης της Πελοποννήσου. Ο Παπαφλέσσας στο Ναύπλιο εγκατέλειψε την αργή υπουργία, ετέθη επικεφαλής τρισχιλίων ανδρών και οχυρώθηκε στο οροπέδιο Μανιάκη, κοντά στην πεδιάδα της Λακεδαίμονος.

Ο Παπαφλέσσας δεν ήλπιζε να ανακόψει την πορεία του Ιμπραήμ. Ήθελε μόνον να τον απασχολήσει προς στιγμήν για να δώσει καιρό στα πολυπληθή γυναικόπαιδα να αποφύγουν την λύσσα του Αιγύπτιου πασά. Επέλεξε να θυσιασθεί ο ίδιος μέχρις ότου τα γυναικόπαιδα και οι γέροντες να περισωθούν στα ορεινά μέρη της Πελοποννήσου. Παρέμεινε αγέχωρος ο Παπαφλέσσας στο Μανιάκι με 800 εκλεκτούς και υπέστη την ορμή και την μανία των 6.000 πεζών στρατιωτών και ιππέων του Ιμπραήμ πασά. Μέχρι του θανάτου αυτού επολέμησε ως ήρωας και εθυσιάσθη ως μάρτυς Χριστού. Η παράδοση αναφέρει ότι ο Ιμπραήμ πασάς διέταξε μετά το πέρας της μάχης, να στήσουν ολόρθο ενώπιον του τον Παπαφλέσσα με την κομμένη κεφαλή του επάνω στους ώμους του. Και όταν τον ίδε, αναστέναξε και τον κατεφίλησε στο μέτωπο. Αυτός ήταν ο μέγας θρίαμβος του Παπαφλέσσα. Έγινε σύμβολο και θρύλος στο διάβα του χρόνου.

Τα ονόματα των επικριτών και εχθρών της Ορθοδόξου Εκκλησίας και των κληρικών αυτής λησμονήθηκαν και διεγράφησαν παντελώς. Τα ονόματα όμως των ηρώων κληρικών μας μένουν αθάνατα και ο βίος τους έγινε θρύλος που ζει από γενιά σε γενιά. Είναι όντως αθάνατοι. Αν δεν ήταν αυτοί οι μελανοφόροι ρασοφόροι παπάδες και δεσποτάδες, οι υβριστές της Εκκλησίας και του κλήρου μας θα ήταν ακόμη ραγιάδες με τουρκικό φέσι και φερετζέ.